

בסיומו של דבר יצאו דרך הדלת הקטנה (ולא דרך השער כפי שרשום בכתביות). הייתה שם דלת ייחודית, קטנה, שנמצאה בצד הצפוני של החצר. היה צורך להתכווף כדי לעبور בה. (השער שימש לעגלות וב的日子里 חיים, אנשים נכנסו ויצאו דרך הדלת).

אנשים כפר גלעדי לא יכלו להגיעה לעזרה כל אותו היום. המוני בדואים עמדו, בעיקר באותו שטח ישר, שטח הגורן שבין שני היישובים, וחסמו כל אפשרות מעבר.

כאשר שקט הקרב ו אנשים מכפר גלעדי עם הרופא ד"ר גרי ירדו לתל-חי כבר היה לילה. הם לקחו את טרומפלדור והפצועים הנוספים לכפר גלעדי. טרומפלדור עוד דיבר ולאחר כך נפטר. אם אמר "טוב למות بعد ארצנו" יתכן שהיא זה בדרכן, בין תל-חי לכפר גלעדי. לקחו איתם מה שאפשר היה לחת. כל הנוטרים בתל-חי עלו לכפר גלעדי. במקור נשק.

בלילה חפרו שני קברים, לגברים לחוד ולנשים לחוד, ליד הבניין של כפר גלעדי. קברו אותם עוד באותו לילה, או השכם בבוקר.

עם מות טרומפלדור נותרו אנשים כפר גלעדי תל-חי והנשאים במטולה, עם כל אלה שנעקו ובואו לעזרת הגליל, ללא מנהיג. הם החליטו לעזוב.

האנשים הלכו דרך ההרים, עברו ליד כפרי המתואלים הידידותיים, (אפילו להונין שלא היה ידידותי היו קשורים עם כפר גלעדי). הלכו על גב ההר, ירדו בנבי יושע והגיעו לאילת השחר. חלק מהאנשים, בודאי אלה שהיו במטולה, הלכו בדרך הנסיגה לכיוון צפון, דרך נבטיה וצדון.

אפשר לתאר את הרגשות בהן קיבלנו את הידיעה הקשה.

כאשר חזרו לניל אחורי חודשים ממספר, ניטש ויכוח בין אנשים כפר גלעדי ותל-חי על מקום קברות החללים. הייתה נח בזויוכו זה.

אנשים תל-חי טענו שהנופלים נפלו בתל-חי ומקום קבורתם יהיה שם. אנשים כפר גלעדי טענו לעומתם, שהקבר הקבוע צריך להיות במקום, לשם הובאו בראשונה.

המתח היה רב, הויכוח התלהט, עד חשש שיפתחו באש אחד על השני. מניה שוחט עלתה על עגלה וניסתה להרגיע את הרוחות. מה היא אמרה אינני יכול לזכור, זכרה לי דמותה על העגלה. אנו עמדנו בצד והקשנו. לבסוף הגיעו לפשרה. כבר האחים נקבעו מוקומו בין תל-חי לכפר גלעדי. לימים הקימו במקום את פסל "האריה השואג".¹⁷